07/08/2019

Στην Παναγία Βεφά της Πόλης προσεύχονται οι Τούρκοι!

/ Επικαιρότητα

«Πρόστρεξε, Μυροφόρα, μονάχα Εσένα πίστεψα και λάτρεψα μονάχα Εσένα από τα πρωτινά γλυκοχαράματα κι ως τώρα μες στα αιματοστάλαχτα μιας ωργισμένης δύσης». Τους στίχους αυτούς του Κωστή Παλαμά, από τη «Μυστική Παράκληση», φέρνει στον νου η επίσκεψη στον ιερό ναό της Κοιμήσεως της Θεοτόκου, με το Αγίασμα, γνωστή και ως Βεφά, στην ομώνυμη συνοικία της Κωνσταντινούπολης.

Εκεί, στη Βεφά Μεϊντάν, απέναντι από τη Μονή του Παντοκράτορος, κάθε πρώτη του μήνα, συρρέουν πιστοί, αλλόθρησκοι στην πλειονότητά τους, για να ζητήσουν τη μεσιτεία της Μεγαλόχαρης προς τον Πανάγαθο Θεό, σε έναν ναό που η ιστορία του χάνεται στα βάθη των αιώνων.

Η ώρα είναι περασμένες δέκα και μουσουλμάνοι, κάθε ηλικίας, άνδρες και γυναίκες, μαζί με τα παιδιά τους, έχουν ήδη σχηματίσει δύο μεγάλες ουρές, που φτάνουν έξω από την περίφραξη του αυλόγυρου του ναού.

Με απόλυτη τάξη, υπομονετικά, περιμένουν να μπουν στον ναό, να προσευχηθούν με την καρδιά ανοιχτή να δεχτούν και αυτοί την ευσπλαχνία της Παναγίας και να πάρουν το πολυπόθητο κλειδάκι με τον σταυρό.

Τα πρόσωπα γαλήνια και οι συζητήσεις περιστρέφονται αποκλειστικά στα θαύματα της Παναγιάς Βεφά. Με τη βοήθεια διερμηνέα το ΑΠΕ-ΜΠΕ διακριτικά «στήνει αφτί».

Πολλά έχουν να διηγηθούν, κυρίως οι γυναίκες, για τα «δώρα» της Μεριάμ (σ.σ. με το όνομα της Παναγιάς, όπως αναφέρεται στο Κοράνι), που δέχτηκαν φίλοι και γνωστοί τους.

«Εδώ ανασαίνει η ψυχή σου» λέει η γριούλα και τα μάτια της λάμπουν. Η κουτσουλιά περιστεριού στον ώμο μιας νεαρής γίνεται σημείο αναφοράς και θαυμασμού, καθώς ερμηνεύεται ως μήνυμα από τους ουρανούς, ότι θα εισακουστεί η παράκλησή της.

Μία ομογενής, η Ιβόνη από την Πρήγκιπο, που ακούει την ελληνική λαλιά και αγαλλιάζει, πλησιάζει.

«Η Παναγιά μας δεν ξεχωρίζει κανέναν. Ξέρω πολλούς Τούρκους που πίνουν νερό στο όνομά της, και αυτό από μόνο του είναι ένα θαύμα» λέει με δάκρυα στα μάτια.

Μπαίνοντας στον ναό, οι προσκυνητές παίρνουν πρώτα το μεταλλικό κλειδάκι, με τον σταυρό στην κεφαλή, που μοιράζουν δύο άνδρες.

Προκαλεί εντύπωση το γεγονός ότι στη συνέχεια περνούν από τον ελληνορθόδοξο ιερέα του Οικουμενικού Πατριαρχείου, για να τους διαβάσει την ευχή. Ανάβουν το κεράκι τους κι ύστερα προσκυνούν τις εικόνες μια μια.

Στην είσοδο του ναού έχει στηθεί παγκάρι της Φιλόπτωχου της Παναγιάς των Βλαχερνών, όπου όλοι αφήνουν τον οβολό τους.

Δύο ομογενείς, η κ. Χρυσοπούλου και η κ. Μεντεσέ, είναι εκεί, λένε στο ΑΠΕ-ΜΠΕ, κάθε πρωτομηνιά, για να συγκεντρώσουν βοήθεια.

«Αυτό που βλέπετε τώρα, γίνεται κάθε πρωτομηνιά, από νωρίς το πρωί μέχρι αργά το απόγευμα», λέει η κ. Χρυσοπούλου, πρόεδρος της Φιλόπτωχου της Παναγιάς των Βλαχερνών. «Ο κόσμος, δόξα τω Θεώ, μας βοηθάει να κάνουμε καλές πράξεις γι αυτούς που έχουν ανάγκη.

Και οι Τούρκοι μας αφήνουν χρήματα. Καθαρές ψυχές, δείτε κι εσείς τα πρόσωπά τους το πώς έρχονται στον ναό για να προσκυνήσουν τη Χάρη της. Παίρνουν το κλειδάκι μαζί τους και όταν γίνει το τάμα τους, το φέρνουν ξανά πίσω, μαζί με λάδι, ζάχαρη, κουφετάκια, κεράσματα... ό,τι μπορεί ο καθένας».

Την ώρα της συνομιλίας, πλησιάζει μία νεαρή Τουρκάλα, η Γκιλντίζ, όπως συστήνεται, με ένα κουτί λουκούμια στα χέρια της.

«Εισακούστηκαν οι προσευχές μου και ήρθα να ευχαριστήσω από τα βάθη της καρδιάς μου» λέει και το πρόσωπό της λάμπει από χαρά, καθώς πιστεύει ακράδαντα ότι η Παναγιά τη βοήθησε να αποκτήσει δική της στέγη.

Από κοντά και η Αρπέρ, περιχαρής, κερνάει κουφέτα για το χαρμόσυνο γεγονός ότι βρήκε, επιτέλους, δουλειά ο γιος της.

«Σε όλο τον κόσμο λέω τη χάρη, που έκανε η Μεριάμ στο παιδί μου» θα πει, χαϊδεύοντας το κλειδάκι με τον σταυρό, που ακόμη φορεί στον λαιμό της.

Στο Αγίασμα κατεβαίνεις από μια εσωτερική σκάλα. Συνωστισμός και εδώ, για να πιουν αγιασμό και φυσικά να πάρουν στα σπίτια τους, σε μπουκαλάκια που μοιράζονται επί τόπου.

Η φωνή της Ελίφ ξεχωρίζει ανάμεσα στις άλλες. Πρόθυμα απαντά στο ερώτημα γιατί κερνάει όλο τον κόσμο.

«Έκανε καλά την κόρη μου και δεν θα κερνάω; Το πίστευα ότι θα μας δοθεί η Χάρη της. Είναι μάνα, ξέρει τι θα πει πόνος και δεν αφήνει κανέναν» λέει και επιμένει να πάρουμε και εμείς από τα παξιμαδάκια της.

Η νεαρή Σιντάμ έρχεται ανελλιπώς, λέει, και αυτή κάθε μήνα, μαζί με τη μητέρα της. Αυτή τη φορά έχουν φέρει και τον μικρό ανιψιό. Η χάρη που της δόθηκε, που θέλει να μείνει μεταξύ εκείνης και της Παναγιάς, δεν θα την ξεχάσει ποτέ.

Στο πλήθος ξεχωρίζει και μία ομάδα Ρώσων προσκυνητών.

«Δεν γινόταν να μην έρθουμε να προσκυνήσουμε και εδώ την Παναγιά» λέει η Βίρα από τη Μόσχα. «Τόσα είχαμε ακούσει και τώρα με τα μάτια μας βλέπουμε τι γίνεται εδώ. Ο Θεός να έχει καλά όλο τον κόσμο» λέει.

Εντύπωση προξενεί μια υπερήλικη Τουρκάλα, με τη μαντίλα στο κεφάλι, που διαβάζει ψιθυριστά, με κατάνυξη, μέσα από ένα βιβλίο με αραβική γραφή. Κάθε τόσο υψώνει παρακλητικό βλέμμα προς την εικόνα της Παναγιάς. Δεν τολμούμε να την ταράξουμε.

Την εξήγηση για το τι διάβαζε θα τη δώσει αργότερα στο ΑΠΕ-ΜΠΕ ο διευθυντής του Γραφείου Τύπου του Οικουμενικού Πατριαρχείου, Δωσίθεος Αναγνωστόπουλος.

«Υποθέτω ότι διάβαζε το κεφάλαιο που είναι αφιερωμένο στην Μεριάμ, όπως ονομάζεται η Θεοτόκος στο ιερό βιβλίο, το Κοράνι. Και στο ναό, που λειτουργώ, στον Ευαγγελισμό της Θεοτόκου, προσέρχονται πολλές μουσουλμάνες, οι οποίες, επίσης διαβάζουν το Κοράνι και προσεύχονται σιωπηλά» θα πει και θα συνεχίσει:

«Υπάρχει ενδιαφέρον από πλευράς μουσουλμάνων για τη θρησκεία μας, αυτό είναι γεγονός, ειδικότερα στην περιοχή της Ανατολικής Θράκης. Εκφράζουν έναν σεβασμό προς τη θαυματουργική πλευρά του Χριστιανισμού» λέει ο πρωτοπρεσβύτερος του Οικουμενικού Θρόνου, ενώ σπεύδει να επισημάνει ότι η πίστη τους αυτή σαφώς ενέχει στοιχεία ειδωλολατρικά.

Ο ίδιος συχνά καλείται να κάνει δηλώσεις σε τουρκικά ΜΜΕ για το προσκύνημα

στην Παναγία Βεφά.

Το πώς προέκυψε το να συρρέουν οι αλλόθρησκοι στον ναό της Παναγίας Βεφά, όπως άλλωστε γίνεται και στον Αγ. Γιώργη τον Κοδουνά, στην Πρίγκηπο, κάθε δεύτερη μέρα του Πάσχα, αλλά και σε αγιάσματα της Πόλης, ο π. Δωσίθεος δεν το γνωρίζει.

Όταν έφυγε για τη Γερμανία, πριν από περίπου τέσσερεις δεκαετίες, δεν θυμάται να υπήρχε αυτή η προσέλευση.

Φεύγοντας, κρατάμε το χαμόγελο της Κωσταντινιάς Μεντεσέ, εθελόντριας του Βαλουκλή. Γέννημα θρέμμα της Πόλης, λέει με καμάρι ότι ο παππούς της, Κωνσταντίνος Αντωνιάδης, έκτισε την Αγ. Κυριακή.

Ο πατέρας της ήταν Αρμένης, όπως και ο άντρας της, που τη συνδράμει στην εθελοντική προσφορά της.

Η κ. Κωσταντινιά μας προσφέρει ένα κλειδάκι κι επιμένει να το πάρουμε μαζί μας. Και ενώ μας αποχαιρετά, τα λόγια της είναι χείμαρρος. Μη τυχόν και ξεχάσει κάτι να πει…

«Χάρηκα πολύ που σας γνώρισα. Να σας φιλάει η Παναγιά, εσάς, την οικογένειά σας και όλους στην Ελλάδα. Φέτος θα έρθω για πρώτη φορά και πολύ χαίρουμαι. Θα πάω Αθήνα για τη βάπτιση του γιου του ανεψιού μου. Εμείς, εδώ, δόξα το Θεό, ήσυχα είμαστε. Να μας ξανάρθετε…» μας ξεπροβοδίζει και τα μάτια της υγραίνονται.

Το ιερό προσκύνημα της Κοιμήσεως της Θεοτόκου Βεφά

Στην ιστοσελίδα του Οικουμενικού Πατριαρχείου διαβάζει κανείς ότι στα χρόνια τα βυζαντινά, η συνοικία ονομαζόταν «τα Σωφρακίου», άλλαξε, όμως, αργότερα κι έγινε Βεφά Μεϊδάν, από το όνομα ενός ξακουστό Τούρκου ποιητή, τουSeyh Eb ul Vefa.Παραθέτουμε αυτούσιο το κείμενο:

«Κατά τα θρυλούμεθα, στην πλατεία του Βεφά είναι θαμμένος ο Κωνσταντίνος Παλαιολόγος, ο τελευταίος αυτοκράτορας, σε τάφο «αφανή και άσημο» όπως γράφει ο Παπαρρηγόπουλος, και δίπλα του είναι ο τάφος του Αράπη που τον σκότωσε. «Μ΄έφαγες» ανέκραξε ο Κωνσταντίνος κατά την παράδοση, κι έτσι παρετυμολογείται η ονομασία: «Μεφά», «Βεφά».

Ο ναός, που μετά την Άλωση κατεδαφίστηκε, έγινε περιβόλι. Το 1750 αγοράσθηκε από κάποιον Ηπειρώτη, έναν από τους χιλιάδες που άφηναν τα κακοτράχαλα βουνά της ηπειρωτικής Ελλάδας και γύρευαν την τύχη τους στην Πόλη. Η κόρη του, ωστόσο, είδε όνειρο, πως στο κτήμα υπήρχε αγίασμα και ήρθε κι αυτή για να πείση

τον πατέρα της να το γυρέψη. Μετά από ανασκαφές, το 1755, ανακαλύφθηκε η υπόγεια στοά και η δεξαμενή, καθώς και μια μαρμάρινη εικόνα, με χρονολογία 1080.

Το αγίασμα, μετά το θάνατο του Ηπειρώτη και της Κόρης του, περιήλθε στους κληρονόμους τους και από αυτούς, σιγά σιγά, αγοράσθηκε από την Μακεδονική Φιλεκπαιδευτική Αδελφότητα Κωνσταντινουπόλεως, η οποία έκανε πολλές επισκευές και μεταρρυθμίσεις.

Αγιασματάρι Παναγίας Βεφά. Φωτογραφία Δ. Παλαβίδη.

Για να φθάση κανείς στην δεξαμενή του αγιάσματος από την εκκλησία, κατεβαίνει 12 σκαλοπάτια. Λέγεται πως εκτός από τα διάφορα τάματα φυλάσσεται εκεί και η μαρμάρινη εικόνα, σπασμένη πια, μέσα σε θήκη ορειχάλκινη.

Κι εδώ, όπως και στις Βλαχέρνες, μαζί με τους χριστιανούς κάθε πρωτομηνιά, Τούρκοι, άνδρες και γυναίκες, περιμένουν υπομονετικά να πάρουν αγίασμα για να ραντίσουν τα σπίτια και τα μαγαζιά τους. Την παραμονή της Πρωτοχρονιάς, δε, η ουρά που σχηματίζεται φθάνει τα χίλια μέτρα».

Πηγή: ΑΠΕ – ΜΠΕ